

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев1 7/2022
14.07.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бисерке Живановић, председника већа, Споменке Зарић, Гордане Комненић, Добриле Страјина и Зорана Хацића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији су пуномоћници Драгица Бркић и Александар Веселиновић, адвокати из ..., против туженог „НИС“ АД из Новог Сада, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3782/16 од 12.01.2017. године, на седници одржаној 14.07.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3782/16 од 12.01.2017. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3782/16 од 12.01.2017. године и пресуда Основног суда у Новом Саду П1 1505/14 од 08.06.2016. године, тако што се усваја тужбени захтев тужиоца АА из ... и **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени да му на име мање исплаћене зараде за период од септембра 2011. године до децембра 2012. године исплати:

- за месец септембар 2011. године износ од 6.130,44 динара, са законском затезном каматом почев од 10.10.2011. године до исплате;
- за месец октобар 2011. године износ од 6.847,14 динара, са законском затезном каматом од 10.11.2011. године до исплате;
- за месец новембар 2011. године износ од 7.211,05 динара, са законском затезном каматом почев од 10.12.2011. године до исплате;
- за месец децембар 2011. године износ од 6.154,43 динара, са законском затезном каматом почев од 10.01.2012. године до исплате;
- за месец јануар 2012. године износ од 7.870,74 динара, са законском затезном каматом почев од 10.02.2012. године до исплате;
- за месец фебруар 2012. године износ од 6.705,27 динара, са законском затезном каматом почев од 10.03.2012. године до исплате;
- за месец март 2012. године износ од 6.003,90 динара, са законском затезном каматом почев од 10.04.2012. године до исплате;
- за месец април 2012. године износ од 7.708,94 динара, са законском затезном каматом почев од 10.05.2012. године до исплате;
- за месец мај 2012. године износ од 6.976,52 динара, са законском затезном каматом почев од 10.06.2012. године до исплате;

-за месец јун 2012. године износ од 8.066,71 динар, са законском затезном каматом почев од 10.07.2012. године до исплате;
-за месец јул 2012. године износ од 6.304,10 динара, са законском затезном каматом почев од 10.08.2012. године до исплате;
-за месец август 2012. године износ од 6.619,29 динара, са законском затезном каматом почев од 10.09.2012. године до исплате;
-за месец септембар 2012. године износ од 2.832,73 динара, са законском затезном каматом почев од 10.10.2012. године до исплате;
-за месец октобар 2012. године износ од 6.610,65 динара, са законском затезном каматом почев од 10.11.2012. године до исплате;
-за месец новембар 2012. године износ од 7.010,08 динара, са законском затезном каматом почев од 10.12.2012. године до исплате;
-за месец децембар 2012. године износ од 6.641,56 динара, са законском затезном каматом почев од 10.01.2013. године до исплате.

У преосталом делу којим је одбијен тужбени захтев, ревизија СЕ ОДБИЈА као неоснована.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу на име трошкова поступка исплати износ од 255.050,00 динара, у року од 15 дана.

Образложење

Правноснажном пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3782/16 од 12.01.2017. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Основног суда у Новом Саду П1 1505/14 од 08.06.2016. године, којом је одбијен тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужени да тужиоцу на име мање исплаћене зараде за период од септембра 2011. године до априла 2013. године, исплати појединачне месечне новчане износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате, све ближе одређено у изреци и да му накнади трошкове парничног поступка, са законском затезном каматом од пресуђења до исплате и обавезан тужилац да туженом накнади трошкове поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је изјавио посебну ревизију на основу члана 404. ЗПП, због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је донео пресуду Рев2 980/2017 од 14.12.2017. године којом је прихватио одлучивање о посебној ревизији тужиоца, делимично преиначио нижестепене пресуде усвајајући тужбени захтев као у изреци те пресуде и обавезујући туженог да тужиоцу накнади трошкове поступка.

Одлуком Уставног суда Уж 3735/2018 од 21.03.2022. године, донетој на седници већа дана 24.02.2022. године, усвојена је уставна жалба привредног друштва „НИС“ а.д. Нови Сад и утврђено да је пресудом Врховног касационог суда Рев2 980/2017 од 14.12.2017. године повређено право подносиоца уставне жалбе на правично суђење, из члана 36. став 1. Устава Републике Србије, поништена је пресуда Врховног касационог суда Рев2 980/2017 од 14.12.2017. године и одређено да исти суд донесе нову одлуку о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3782/16 од 12.01.2017. године.

Поступајући по наведеној одлуци, Врховни касациони суд је с обзиром на различиту судску праксу у истој правној ситуацији, закључио да су у конкретном случају испуњени услови из члана 404. ЗПП, да се ревизија тужиоца сматра изузетно дозвољеном, ради потребе уједначавања судске праксе, због чега је одлучено као у ставу првом изреке.

Одлучујући о ревизији на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, бр.72/2011 и 55/2014), Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија тужиоца делимично основана.

У поступку није учињена повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је код туженог био у радном односу на неодређено време до закључења Споразума о престанку радног односа од 08.04.2013. године. Влада Републике Србије, тужени, репрезентативни синдикати код туженог и репрезентативни синдикати на нивоу Републике Србије су 17.06.2008. године закључили социјални програм за "НИС" АД. Чланом 9. овог Програма, тужени се обавезао да одмах након преузимања "НИС"-а АД изврши једнократно и трајно повећање зараде запослених у висини од 15% у односу на месец који је претходио преузимању, уз обавезу да тако утврђене зараде убудуће усклађује са индексом трошкова живота, уз реалан раст у складу са резултатима пословања и растом бруто друштвеног производа у периоду важења социјалног програма (17.06.2008. до 31.12.2012. године). Према члану 10. наведеног споразума, тужени се обавезао да се реална вредност зарада запослених које су утврђене чланом 9. не смањује. Преузимање "НИС"-а извршено је 11.02.2009. године. Тужени је свим запосленима, осим менаџера I и II групе исплатио једнократни додатак на зараду од 15% за месец април 2009. године, на основу одлуке од 30.04.2009. године, којом је предвиђена наведена исплата утврђена чланом 42. колективног уговора туженог. У даљем периоду тужени је запосленима усклађивао зараду са индексом трошкова живота и реалним растом у складу са резултатима пословања и растом бруто друштвеног производа. У овој парници тужилац потражује разлику између зараде која му је исплаћена и зараде увећане за 15% за тражени период, према члану 9. социјалног програма од 17.06.2008. године. Вештачењем је утврђена висина разлике зараде коју тужилац потражује.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да је тужбени захтев неоснован јер социјални програм нема значај општег акта који се непосредно примењује пошто не уређују права, обавезе и одговорности запослених, већ представља акт пословне политике, којим се утврђује систем мера и активности на обезбеђењу права запослених за чијим је радом престала потреба.

Врховни касациони суд је, поступајући по одлуци Уставног суда, поново размотрио све ревизијске разлоге и утврдио да се ревизијом основано указује да су нижестепене пресуде засноване на погрешној примени материјалног права.

Сагласно неспорној чињеници, Социјални програм за НИС АД Нови Сад је закључен на основу Споразума између Владе РС и Владе Руске Федерације о сарадњи у области нафтне и гасне привреде, Протокола о основним условима куповине од стране ОАО Гаспром Њефт акција Компаније нафтне индустрије Србија АД Нови Сад,

који чине 51% оснивачког капитала, као и Колективног уговора за НИС АД Нови Сад. Потписници акта су у име Владе Републике Србије - Министарство енергетике РС; у име Друштва за истраживање, производњу, прераду, дистрибуцију и промет нафте и нафтних деривата, истраживања и производње природног гаса „Нафтна индустрија Србије“ АД Нови Сад – председник Управног одбора и генерални директор; репрезентативни синдикати код послодавца и то: Јединствена синдикална организација НИС АД Нови Сад; Јединствена синдикална организација НИС – Нафтагас Нови Сад; репрезентативни синдикати на нивоу РС и гране; Самостални синдикат радника енергетике и петрохемије Србије и Синдикат хемије, неметала, енергетике и рударства – УГС независност.

Социјалним програмом и наведеним актима су уређена права, обавезе и одговорности запослених и послодавца. Ове акте су потписали сви овлашћени представници учесника у њиховом доношењу. На тај начин конституисана је и обавеза послодавца прописана одредбом члана 9. Социјалног програма, која има непосредно правно дејство према свим запосленима. С тога и предметни Социјални програм, у конкретном случају, сагласно обавезама и правима која се њиме конституишу има правну природу уговора у корист трећег лица. Из тог разлога и тужилац, као запослено лице код туженог – послодавца, има непосредно право да захтева испуњење послодавчеве обавезе која је конституисана у корист свих запослених по основу предметног социјалног програма. Такво право тужиоца је утемељено у одредби члана 149. став 1. Закона о облигационим односима.

Правна валидност оваквог става Врховног касационог суда се потврђује и радњама туженог предузетим у циљу испуњења његове обавезе устављене чланом 9. Социјалног програма. Том одредбом је прописано повећање зараде запослених једнократно и трајно. У складу са таквом обавезом тужени је делимично и поступио. Он је за први месец пословања по потписивању социјалног програма наведену обавезу у целости испунио. Из тог разлога, основан је и захтев тужиоца за исплату неизмирене разлике у заради за преостали период важења Социјалног програма до 31.12.2012. године. Зато је у том делу тужбени захтев основан и преиначене нижестепене пресуде, а тужиоцу досуђен утужени износ разлике у заради до 31.12.2012. године, док је у односу на преостали део тужбеног захтева и тражену разлику у заради после овог периода ревизија одбијена као неоснована.

Ово је одлучено из разлога што је Врховни касациони суд поступајући у складу са одлуком Уставног суда прихватио становиште да социјални програм нема карактер општег акта. Међутим, упркос тој чињеници, Врховни касациони суд је оценио да социјални програм има правну природу уговора у корист трећег лица. Из тог разлога тужилац је овлашћен да по основу закљученог социјалног програма непосредно захтева и оствари сва права која су му њиме призната. У том контексту цењена је и чињеница да је тужени као уговорна страна неспорно прихватио обавезу из социјалног програма. То се потврђује његовим понашањем исказаним у делимичном испуњењу обавезе која му је по том основу конституисана. Зато нема сумње да је тужени свестан преузете обавезе по социјалном програму предузео и непосредну радњу извршења права установљеног у корист свих запослених тако што је извршио исплату уговореног износа зараде свим запосленима за период од једног месеца у односу на почетак примене социјалног програма. Следом реченог, а на темељу одредбе члана 277. став 1. ЗОО тужилац има право и на исплату законске затезне камате на досуђене месечне износе почев од њихове доспелости до коначне исплате.

Из наведених разлога, на основу члана 414. став 1. и 416. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу другом и трећем изреке.

Одлука о трошковима, у ставу четвртном изреке, је донета на основу члана 153, 154. и 165. ЗПП, па су тужиоцу признати трошкови и то на име састава тужбе од стране адвоката у износу од 6.000,00 динара, два образложена поднеска 12.000,00 динара, за заступање на три одржана рочишта 22.500,00 динара, за заступање на три одложена рочишта 13.500,00 динара, на име трошкова превоза сопственим возилом на релацији Шабац –Нови Сад – Шабац за шест долазака 35.280,00 динара, за одсуство из канцеларије по три сата за шест долазака 27.000,00 динара, трошкови вештачења од 16.000,00 динара, таксе на тужбу 4.780,00 динара, за састав жалбе 12.000,00 динара и ревизије 18.000,00 динара; таксе на првостепену пресуду, жалбу и другостепену пресуду по 12.570,00 динара, ревизију и ревизијску одлуку по 25.140,00 динара, укупно 255.050,00 динара, све према важећој АТ и ТТ у време пресуђења.

**Председник већа - судија
Бисерка Живановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић